Hjemmejobbene du bør LIGGE UNNA

Nordmenn er et gjør-det-selv-folk. Men noen hjemmeprosjekter kan med fordel overlates til fagfolk. Vi snakker om vann, strøm og varme.

Av ifi.no

Hva slags hjemmeutbedringer og installasjoner har du lov til å pusle med selv? Mange er så forsiktige at de knapt tør skifte ei lyspære. Andre er tøffere: De monterer stikkontakter, installerer vedovner og legger opp vannrør på egen hånd. Noen ganger går det riktig galt.

Hver dag skades 200 bygninger i Norge på grunn av feil som oppstår i rørinstallasjoner. I snitt vil alle boliger oppleve en vannskade hvert 20. år. De som leter etter årsaken til husbranner, ser at 40 prosent av alle brannene startet i noe elektrisk. Dermed er elektrisk utstyr og materiell den største enkeltbrannkilden av alle.

Årsakene? Vel, verken "manglende vedlikehold", "uaktsomhet" eller "feilbetjening" er fremmedord i forsikringsbransjen. Til slutt blir det alle de andre forsikringskundene som må betale for uvettigheten.

Hvordan er utførelsen?

Men informasjonsdirektør Jack Frostad i forsikringsselskapet If er forsiktig med å legge all skyld på glade amatører. Han peker på at forsikringsbransjens ris bak speilet, avkorting av erstatningsbeløpet, ikke handler om hvem som tok på seg håndverkerjobben. Forsikringsfolkenes første spørsmål er dette: "Hvordan ble arbeidet utført?".

-- Vi forutsetter at pålegg og krav fra offentlige myndigheter oppfylles og etterleves. De færreste legfolk er så flinke med vann, strøm og ild at de bør gi seg i kast med disse tingene. Arbeid med vann under trykk, 220 volts anlegg, parafin- og vedovner krever god innsikt i både regelverk og teknologi.

Utropstegnet

Dermed kommer Frostads store utropstegn:

-- Skjer det en skade, og årsaken til skaden uten tvil kan tilbakeføres til at du som ikke fagkyndig har mekket med for eksempel elektrisiteten, da er det en årsakssammenheng.

-- Det er altså min skyld at det har gått galt?

-- Det er meget mulig. Ved klar årsakssammenheng kommer avkortingsspøkelset inn i bildet. Generelt oppfordrer vi boligeiere med tekniske utfordringer til å kontakte rørleggere, elektrikere, feiere: Kort sagt de godkjente fagfolkene som har nødvendig kompetanse på området. Dét viser seg i det lange løp å være den billigste løsningen.

Skader koster mer

Forsikringsselskapene har mange takstfolk med håndverkerbakgrunn, flere av dem med mesterbrev. Slik holder bransjen seg også godt oppdatert på reglene og på den tekniske utviklingen. Trass i alle gode krefter: Tendensen er dessverre at utbetalingene på grunn av plutselige og uforutsette skader i norske boliger øker, ikke minker. Årsakene er mange. Mye handler faktisk om at boligstandarden forbedres: Vi legger våtrom og ildsteder på flere steder i huset enn før. Elektriske anlegg og vannrør blir skjult. Det er mer som kan gå galt, og med større konsekvenser.

Ingeniører og forsikringsfolk sier det kanskje ikke så høyt, men mange av dem er uenige i de kosmetiske løsningene som gjør at vann og strøm legges skjult og ofte utilgjengelig i vegger og gulv.

Boligområder fortettes: Når det gamle avløpsrøret ved det nye huset plutselig sprekker, kan det bli mye komplisert og kostbar graving.

Bygg tilgjengelig

I bransjen vet de at det hvert 10. minutt oppstår en omfattende vannskade i eller ved en norsk bygning. Skadene er ofte følge av lekkasjer fra vann- og avløpsledninger som ligger skjult i gulv og vegger. Vannskadekontoret i Byggforsk har følgende bønn:

-- Bygg tilgjengelig - husk at alt er forgjengelig! Skal du bygge hus eller modernisere, sørg for at vann- og avløpsledningene plasseres vannskadesikkert. Da unngår du ulemper og kostnader ved framtidige vannskader.

Slit ikke ut noe

Gjør-det-selverne må ta skylda for sin del av landets boligskader. Men Jack Frostad i If peker på at mye trøbbel oppstår som følge av det som nærmest er det motsatte:

-- Mange nordmenn har en oppfatning om at elektrisk utstyr og materiell VARER EVIG OG skal brukes til det stopper av seg sjøl. Mitt forslag er at folk skifter både vifteovner, frysere og fjernsyn før så langt kommer. Vi er også svært skeptiske til den bokstavelig talt utstrakte bruken av skjøteledninger. "Blekksprutkoblingene" bak bokreoler og lenestoler kan være brannfarlige. Vi oppfordrer til grundig sjekk av alt elektrisk på barnerom. Eldre mennesker som bor alene bør kanskje skaffe seg sikkerhetsbrytere

på komfyren.

Millioner spart

Dessuten ville vi nordmenn ha spart millioner i forsikringsutgifter dersom vi skrudde av hovedkranen i huset når vi dro på ferie, og nappet ut ledningene til alt elektronisk utstyr under tordenvær. Enda mer hvis vi passet på å være hjemme mens vaskemaskiner og oppvaskmaskiner gikk: Lekkasjer fra maskiner og utstyr som er plassert på kjøkken, koster oss forbrukere mer enn 60 millioner kroner per år.

Jack Frostad får siste ord:

-- Lampettledninger som ligger under tapetet er ikke fagmessig arbeid. Jeg har sett folk tapetsere brannmuren også. Det er i det hele tatt mye rart som foregår i de tusen hjem. Men for sikkerhetens skyld er det like viktig at folk ser hvilke alminnelige boligdetaljer de kan -- og faktisk bør -- gjøre noe med på egen hånd.